

Komandi partur

Komandi tvær Miðvikurnar verða um eitt hjargingarbragð hjá havnarmonnum í 1913, sum hevur verið lítið kent. Hetta var tá ið Fortuna var bjargað, og skiparin á Beskytteren fekk sekkin

Óli Jacobsen
olijacobsen@olivant.fo

vera feskur. Men tá nakað var fráliðið mátti tað, sum var eftir av fuglinum, saltast í tunnur. Seinni kundi hann so nýtast útvatnaður til døgurða. Men hetta var kanska ikki tað sama.

Hetta broyttist alt, tá ið vit finguravmagn og tað bar til at frysta. Í fyrsta umfari hendi hetta við, at turkíhúsið í Syðrugøtu fekk frystiboksir, sum fólk kundu leiga. Hetta var eitt ótrúligt framstig, hóast ferðingina aftur og fram í turkíhúsið. Tað lætti ikki minni um, tá ið frystiboksirnar komu.

Seiður var góður

Seiður var eisini eitt gott ískoyti til matin. Bæði Norðragøta og Syðrugøta vóru góð seiðapláss. Hetta merkti, at tað fekst væl av seiði við nót. Tað vóru fleiri nótir í báðum bygdum, sum menn áttu í. Vit áttu part í Ullnótini.

Eg minnst, tá ið Hans í Bartalstovu kom við nótaboðum. Tá var at sleppa sær avstað sum skjótast. Helst hava teir við seiðakikara sæð torvur av seiði inni við land, og tá ráddi um at gera skjótt av.

Við nót kundi fáast nógvrur seiður, og tað kundi vera nógv í part. Tað var eisini eitt stórarbeiði at fáa hann til sættis. Hann skuldi jú kryvjust og greipast at hanga upp.

Men í fyrsta umfari fekst møguleikin at fáa feskan seið og livur saman við eplum til døgurða. Tað smakkaði ótrúliga væl. Livurin var kryddað við salt og pipar, og hetta gav ein sera góðan smakk. Slík livur smakkaði eisini sera væl uppá breyð.

Sum frá leið fekst so eisini ræstur seiður, og upp aftur seinni turrur seiður. Turra seiðin plagdu vit at hanga upp undir mønuna inni í hjallinum.

Tað vanliga var at buka seiðin, men eg minnst eisini norðuri í Streymnesi, at pápi plagdi at eta turran seið óbukaðan.

Eitt annað forkunnugt íkast til døgurðamatinn var, tá ið pápi og beiggjarnir komu av skipi við saltmati sum kjálkum og lippum.

Munur var á konufólka- og mannfólkaarbeiði

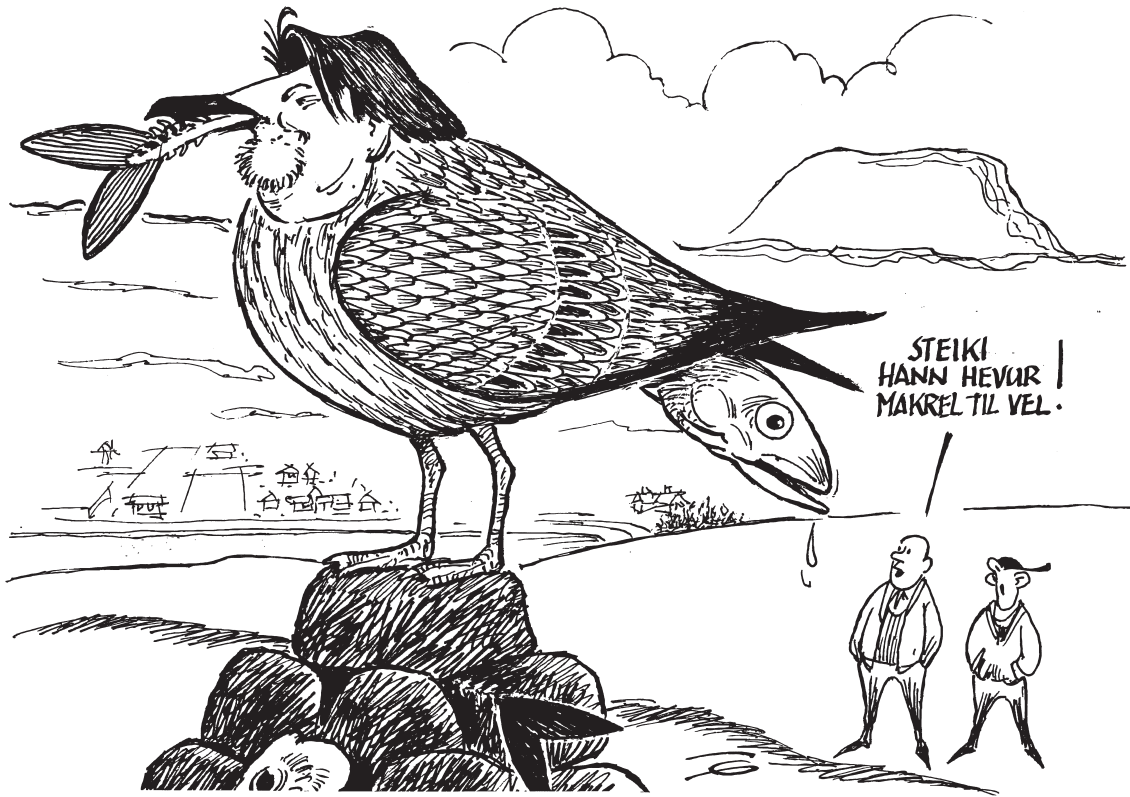
Í hesi tíðini var greiður munur á hvat var mannfólkaarbeiði, og hvat ið var konufólkaarbeiði. At mjólka var greitt konufólkaarbeiði. Tað var nærum skomm hjá manni at mjólka.

Hetta kravdi eina raska konu!

Bjarta, yngsta dóttir Hensiu, greiðir frá hvussu hon minnst mammu sína á hesum økinum:

Beiggjarnir vóru inniløgumenn. Teir vóru ofta á floti, finguravmagn fisk, og eisini skutu teir fugl og harur.

Men teir tóku onki upp av hesum, tí tað var konufólkaarbeiði, hjá okkum í hvussu er. Fiskin kravdu teir kortini.

Ein skuri í Suðri

Jákup, sonur Hensiu, er "makrelkongur" í Gøtu. Hetta hevur Óli Petersen eisini fingið ein stuttliga mynd burtur úr

Teir kundu fáa nógvan fugl, lomvigar og álkur. So settu vit okkum, mamma og systrarnar í kjallaran at royta, eg minnst, at onkuntið finguravmagn heilt nógvan fugl. Vit sótu í tímavis og royttu, fingrarnir vóru viðtiknir. So at sviða og reinsa fuglin.

Tað var tað sama við fiskinum, har var tað mest mamma, sum skar av fiskinum og gjørdi frikadellur, knettir og fiskabollar og nakað var brúkt til flak. Hon kundi standa í tímavis og taka upp. Um hon fekk hjálp, so var tað av okkum systrunum, men eg minnst ikki, at vit hjálptu nakað serligt til við tí.

Eisini fortaldi mamma mær frá einaferð Jákup, beiggin, hevði verið og dyrgt. Eg haldi tað var við Hjalgrim Poulsen, kendur sum hýruvognskoyrari. Tá teir komu aftur fór mamma út á støðina at taka ímóti, tí um teir høvdu fingið eitt sindur, vildi hon byrja beinanvegin, tí hon skuldi til Havnar morgunin eftir til frisør. Teir finguravmagn so nógv av fiski, at mamma gjørdi 100 knettir og 200 frikadellur, so hon stóð til kl. 4 um náttina, og síðani við rutuni til Havnar um morgunin.

Stórt húsarhald

Tað var eitt stórt húsarhald. Mamma gjørdi nógv burturúr matinum. Hon dugdi sera væl at fáa alt at smakka væl. Høvdu vit grind til døgverða, so var fast, at hon bakaði pannukøkur omaná.

Suppur gjørdi hon ofta omaná døgurða, reyða og hvíta sago-suppu, blaksuppu, fruktsuppu, rabarbusuppu, bollamjól og budinga-suppu.

Um summarið finguravmagn vit koldskál, sum sjálvandi var heimagjørt, um-

framt ymiskar mjólkarættir. Mjólkin mátti jú brúkast, hon kundi ikki fara til spillis. Tá eg var barn, høvdu vit ikki køliskáp. Vit ótu eisini ofta rómastamp.

Tá onkur kúgv hevði kálvað, gjørdi mamma ketilost. Hon gjørdi nógvar ferðir upp í grýtuna, og so bóru vit í spannum út í fleiri hús, sum ikki høvdu kúgv, men sum ynsktu at fáa ketilost. Soleiðis var lívið tá.

Sunnudag finguravmagn vit betri døgurða og betri dessertir omaná. Tá finguravmagn vit svískugreyt, floyalsgreyt, buding, rabarbugreyt, onkra lekra súreplakaku, ís og frukt.

Ítriv

Um kvøldarnar spældu vit ofta kort, vetrarkvøldini. Har dæmdi mammu so sera væl at spæla whist, hon elskaði at melda hálvasól, tað var tað allarbesta. Vit spældu spøl,

tá vit vóru inni, men vit spældu mest úti, tað var niðri á sandi, sum var okkara besta spælipláss, bæði í brimi og í góðum veðri. Har var ongin, sum kom oman at siga hvussu vandamikið tað var í briminum. Vit fóru til hús, tá ið vit vóru svong ella køld

Børnini hjá Hensiu og Poul Andreas við makum eru:

Begga f. 1943 og Kári – 2 børn, 4 barnabørn og 1 langommubarn

Jórun f. 1945 og Per – 1 son og 3 barnabørn

Jákup f. 1946 og Lena – 4 børn og 7 barnabørn

Zakaris f. 1947 og Julia – 5 børn og 5 barnabørn

Michael f. 1949 og Ása – 5 børn og 6 barnabørn

Ingrid f. 1952 og Hans Jákup – 5 børn og 8 barnabørn

Elin f. 1954 og Wilmar – 8 børn og 6 barnabørn

Bjarta f. 1956 og Osvald – 4 børn
Øll børnini búgva í Føroyum og øll ommubørnini uttan eitt búgva í Føroyum. Onkur er tó í Danmark í lestrarørindum.

Tey hava øll á ymiskan hátt givið síni íkøst til okkara samfelag.

Tann, sum hevur skrivað hesa røð er javngamal við Beggu, og vit gingu í skúla saman í Gøtu skúla. So vit nærkast teimum 69 árunum bæði.

Nøgd við lívið

Nú henda samrøða er komin at enda sigur Hensia:

Tá eg nú líti aftur eftir, so má eg siga at eg eri sera væl nøgd við lívið, og eg má takka Gudi fyri góða heilsu, og at hann hevur givið okkum ríkar løtur og eina so stóra familju.

Nú er familjan blivin so fjølment, so um vit telja børnini hjá okkum við teirra makum, teirra børnum við makum og børnum, so eru vit 117 í tali og fyra eru á veg, sum vit vita um.

Tøkk til Hensiu

Nú eru vit komin til endan á hesi áhugaverdu røðini við Hensiu. Havi altíð vitað, at Hensia er eitt skilafólk. Tað hevur eisini leingi verið havt í huganum at hava eina samrøðu við hana. Tíbetur eydnadist tað sera væl. Dóttirin Bjarta skal eisini hava tøkk fyri hennara medvirkan.

Her hevur verið talan um bæði søgu úr Streymnesi og Gøtu um lívið hjá "vanligum" fólk, og hvussu tey hava búleikast.

Tey eru nógv, sum hava sagt frá, hvussu væl teimum hevur dámað hesa frásøgn, og hon er uttan iva eitt íkast at lýsa lívið hjá fólk fyrri partin í farna öld. Veruliga gongur søgan heilt aftur í 19. öld, og hon fevnir tiskil um meira enn 100 ár. Tað er sjálvsagt ikki orð fyri, hvussu alt er broytt hesa tíð.

Í Sosialinum frá 26.8. 2011 er hesin stubbi:

Íslendski stoltleikin er føroyskur

Leygardagin var longu nú víðagitna bygningsverkið, Harpan, alment tikin í nýtslu. Harpan er eitt risa konsert- og opreahús, ið upprunaliga var ein partur av einari størri bygningsætlan, sum orsakað av búskaparliga kollapsinum í Íslandi varð skorin niður til bert at umfata Harpana í fyrsta umfari. Og tað er gøtumaðurin, Ósbjørn Jacobsen, ið hevur verið leiðandi arkitektur í verkætlanini frá byrjan til enda

Hensia eigur ikki minni enn einki í Hørpu. Ósbjørn er ommusonur hennara, hann er sonur Michael